

3. Ven-Zelderheide: hoge gronden Zelder

Huidige situatie en opgave

Dit gebied wordt gekenmerkt door de natuurlijke hoge gronden bij Zelder en strekt zich uit van de Biesterveld, de Heidestraat en De Steeg tot aan de Kleefseweg ten westen van Parc Bouleé. Het landschap bestaat uit lichtglooiende agrarische percelen met een variërende hoogte van zo'n NAP +12,9 m tot zo'n NAP +14,2 m. De Biesterveld en Heidestraat glooien met het landschap mee. De hoogte varieert tussen ca. NAP +12,7 m en ca. NAP +14,5 m. Vanwege de hoge ligging zijn er in de huidige situatie geen dijken aanwezig. Tussen de Heidestraat en de Biesterveld liggen diverse woningen. De achtertuinen van de woningen aan de Kleefseweg kijken uit over het achterliggende agrarisch gebied. Het gebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het Niersdal met zeer waardevolle en kenmerkende beboste steilranden en het bos van Natura 2000-gebied de Zeldersche Driessen.

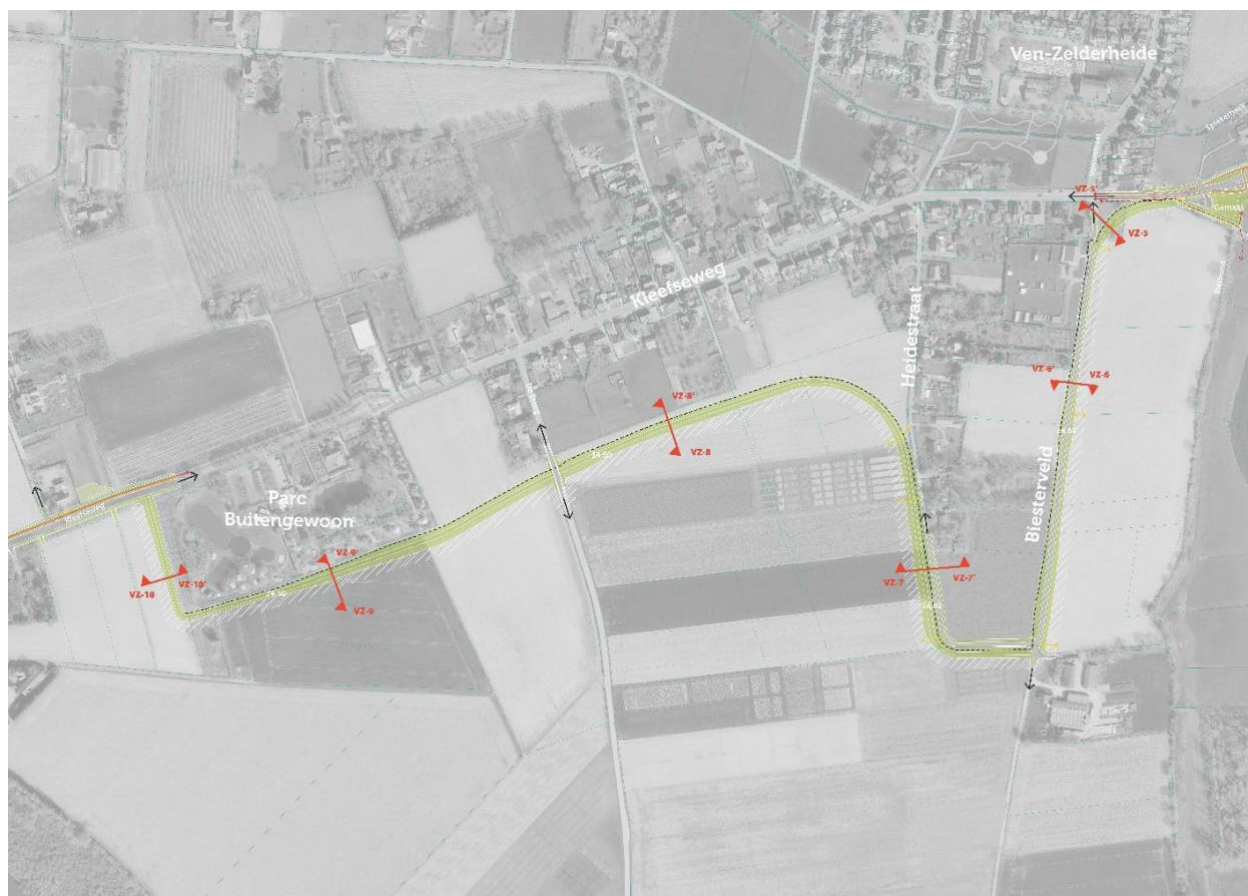
Om aan de waterveiligheidsnorm te voldoen is een kruin van NAP +14,5 m nodig. Ter plaatse van de lager gelegen gronden speelt een piping-opgave, grofweg in het meest zuidelijke deel tussen de Heidestraat en de Biesterveld en in het deel vanaf de Heidestraat tot en met Parc Bouleé.

Figuur 3.1: Overzicht op hoge gronden Zelder met rechts de Heidestraat

Ontwerp

In de huidige situatie is geen dijk aanwezig. Om aan de waterveiligheidsopgave te voldoen is gekozen voor een nieuw dijktracé. Voor de Biesterveld en Heidestraat is het tracé gekoppeld aan de bestaande ligging van deze wegen. De Biesterveld vormt zelf de dijk en wordt tot aan ongeveer Biesterveld 1 opgehoogd. Door hier vanuit het midden van de weg te versterken is het ruimtebeslag op de aangrenzende achtertuinen aan de ene kant en het agrarisch perceel aan de andere kant vergelijkbaar. De Heidestraat ligt lager dan de Biesterveld en is even hoog als de opritten en particuliere percelen. Ophogen van de weg zou hier leiden tot problemen in de aansluiting op de opritten naar de woningen. Vandaar dat gekozen is voor een nieuwe lage dijk ten westen van de Heidestraat. Vanaf de Heidestraat buigt het tracé met een flauwe bocht af in westelijke richting en achter de tuinen van de woningen langs de Kleefseweg. Vervolgens kruist de dijk De Steeg en sluit deze aan op de achterzijde van Parc Boulée. Ten westen van Parc Boulée maakt de dijk een haakse hoek en ligt de dijk grotendeels op een hogere zandrug, parallel aan een bomenrij. De dijk sluit vervolgens aan op de Kleefseweg. Zo vormt de dijk vanaf de Heidestraat tot aan de aansluiting bij de Kleefseweg een nieuwe lijn in het landschap.

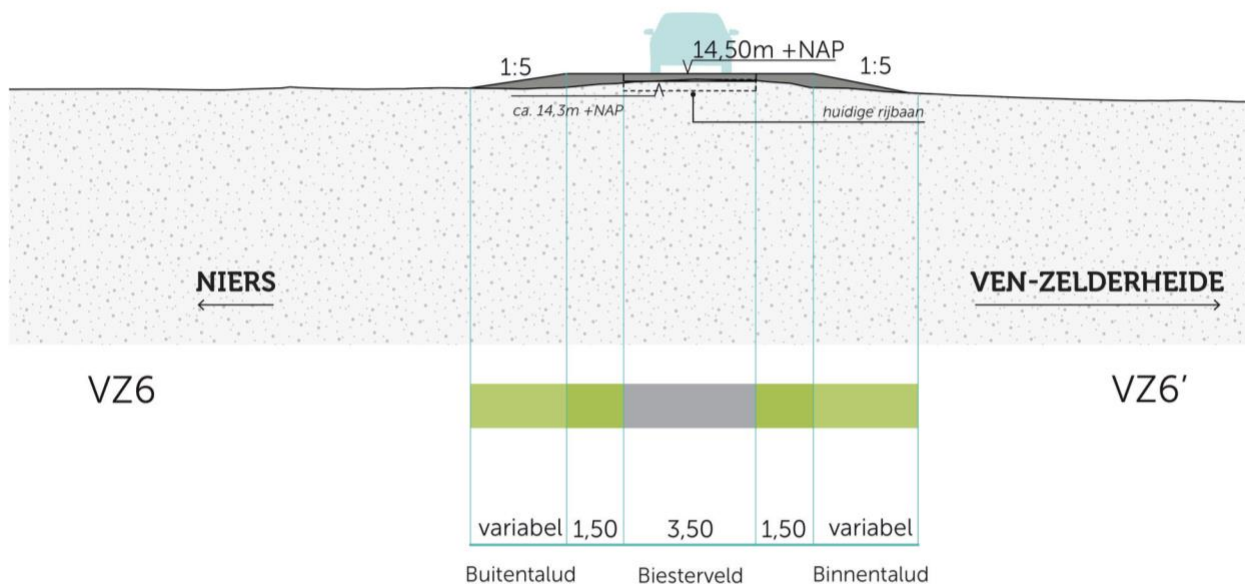

Legenda

Kruin	Verticale maatregel	Kadastrale grens	Rijbaan
Talud	Verharding	Te verwijderen boom	Fietspad
Steunberm	Taludtrap	Terug te planten bos	Voetpad
Beheerpad/inspectiepad	Tijdelijke werkstrook	Pompopstelpak	Erf-/perceelstoegang
Aanheling/voorlandverbetering	Afgraving/verwijderen bestaande waterkering	Bestaande watergang	Kanoroute
Watergang/greppel	Te verwijderen verharding	Duiker	Dijktrap
Coupure	Ontwerphoogte (aanleghoogte ca. 0,20m hoger)	Te verwijderen duiker	Rustpunt

Figuur 3.2: Overzichtkaart maatregelen dijktracé Hoge gronden Zelder van Biesterveld tot en met westzijde Parc Boulée

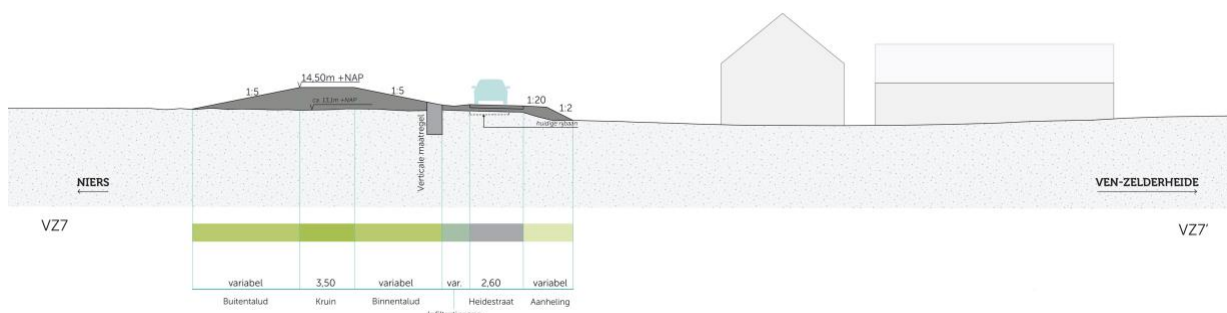
De ontwerphoogte van de kruin van de dijk is overal NAP +14,5 m. De dijk krijgt aan weerszijden een flauw talud van 1:5. Hierdoor gaat de dijk op in het landschap. Binnen dit talud ligt de klei-inkassing van 2,0 m breed. Lokaal is het binnentalud iets steiler dan 1:5 om het ruimtebeslag op grond van particulieren te beperken en om bomen te besparen. Daar waar de weg niet op de dijk ligt kan door de flauwe taluds een smallere kruin worden toegepast van 3,5 m breed. Het beheer vindt plaats vanaf de kruin.

Figuur 3.3: Dwarsprofiel VZ6

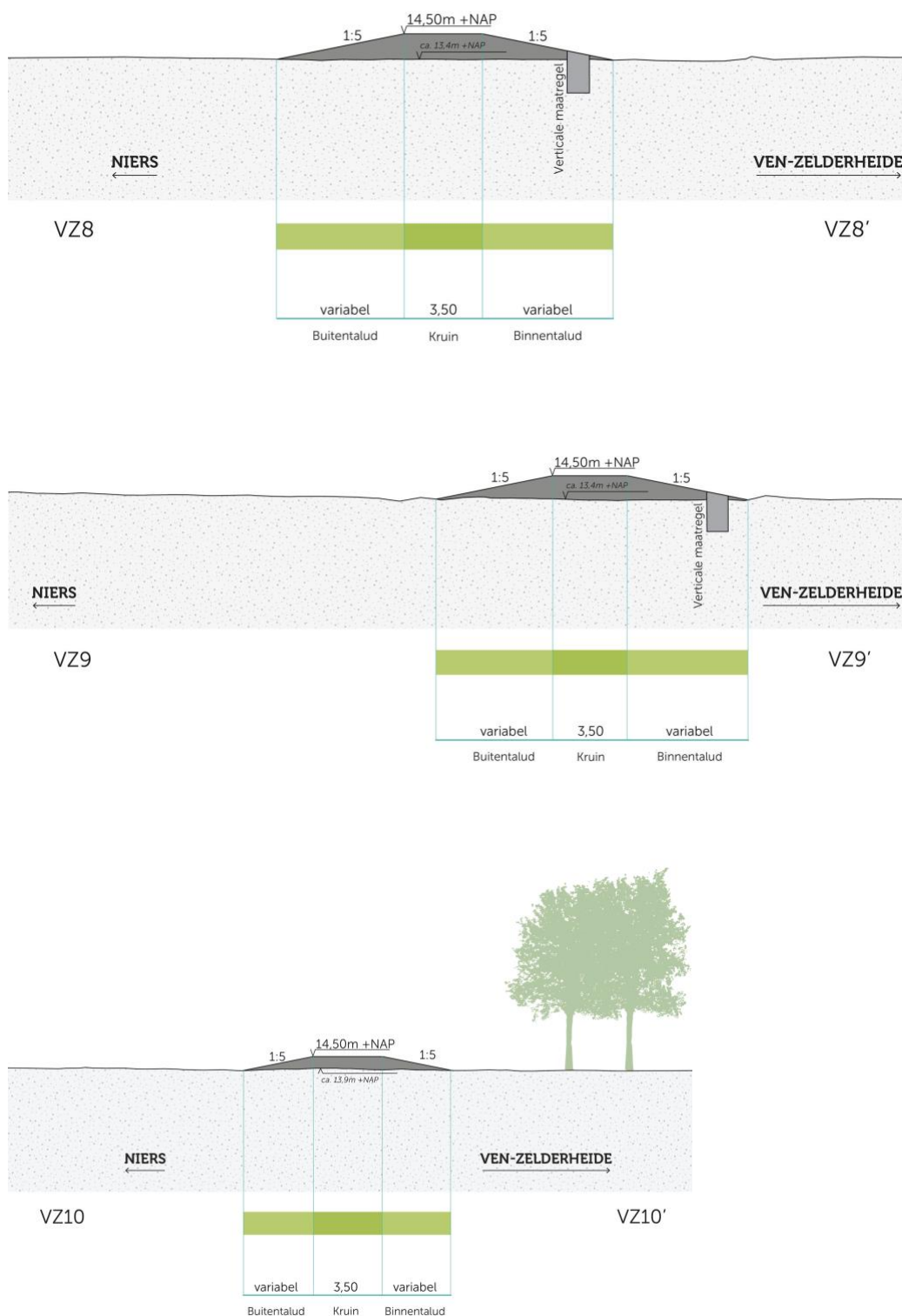
De Biesterveld komt enkele centimeters tot zo'n 90 cm hoger te liggen (zie Figuur 3.3). Omdat de Biesterveld straks de dijk vormt is de kruin van de dijk daar breder. De rijbaan wordt 3,5 m breed met een berm van 1,5 m aan weerszijden. Op deze is er voldoende ruimte voor (landbouw)voertuigen om elkaar te passeren. Aan de westzijde moeten enkele bomen gekapt worden. Het beheer van de dijk vindt plaats vanaf de Biesterveld, vanwege de korte lengte van het talud.

Langs de Heidestraat wordt de dijk ca. 90 tot 120 cm hoger dan bestaand maaiveld (zie Figuur 3.4). Ook moet de Heidestraat plaatselijk beperkt verhoogd worden. Doordat de Heidestraat in hoogte varieert ontstaat er een berm tussen de weg en de dijk. Deze berm biedt ruimte voor het infiltreren van regenwater. Om piping te voorkomen komt er in de binnenteen een kleischerm. Vanaf de bocht van de Kleefseweg-Biesterveld naar het zuiden toe is dit kleischerm 1,0 m diep. Aan de binnenzijde, ingesloten tussen de Heidestraat en Biesterveld, ligt een lager gelegen agrarisch perceel. Langs dit lage perceel komt een kleischerm van 1,6 m diep.

Figuur 3.4: Dwarsprofiel VZ7

Tussen de Heidestraat en Parc Boulée wordt de dijk circa 40 tot 130 cm hoger dan bestaand maaiveld (zie Figuur 3.5, profiel VZ-8, 9, 10). Aan weerszijden van De Steeg speelt een piping-opgave. Om dit op te lossen is in de bocht vanaf de Heidestraat in westelijke richting een kleischerm van 1,0 m diep nodig. Daar waar de dijk parallel langs de achtertuinen loopt tot en met Parc Boulée is een kleischerm van 1,5 m diep nodig.

Figuur 3.5: Dwarsprofiel VZ8, VZ9 en VZ10

Participatie

Om te komen tot een nieuw dijktracé zijn in 2021-2023 diverse bijeenkomsten georganiseerd met omwonenden en grondeigenaren en -gebruikers. Ook hebben diverse keukentafelgesprekken plaatsgevonden. Omwonenden gaven aan belang te hechten aan behoud van het uitzicht. Voor de grondeigenaren en -gebruikers was het van belang dat de impact op het agrarisch gebruik zo beperkt mogelijk zou zijn. Mede daarom zijn diverse varianten uitgewerkt en onderzocht. Deze zijn met palen en linten uitgezet in het gebied om de visuele impact zichtbaar te maken. De varianten zijn met aanwonenden beoordeeld. Dit heeft geleid tot voorliggend ontwerp ter plaatse.

De agrariër aan de oostzijde van de Biesterveld en de eigenaren van de tuinen die aan de westzijde grenzen aan de Biesterveld hadden een vergelijkbare wens. Een dijk die zo min mogelijk ruimte inneemt van hun eigendommen. Tevens is door enkele bewoners aangegeven dat zij belang hechten aan behoud van het groen. Door de dijk vanuit de as van de Biesterveld te ontwerpen, is de impact aan weerszijden op de aangrenzende achtertuinen en agrarisch percelen vergelijkbaar en daarmee zoveel mogelijk beperkt. Op enkele plekken leidt dit tot de noodzaak om bomen te kappen. Met de eigenaren zijn gesprekken gevoerd over de impact op het groen en hoe verlies aan groen wordt gecompenseerd.

Voor de eigenaren van het lage perceel aan het uiteinde van de Biesterveld en Heidestraat is behoud van de agrarische functie van belang. Tevens is een wens om de impact op het woonperceel te minimaliseren. Hier is rekening mee gehouden: door de aanwezige piping-opgave op te lossen met een kleischerm is er geen impact op het woonperceel en is er minimale impact op het agrarisch perceel.

Verschillende omwonenden van de Heidestraat geven aan geen prijs te stellen op een wandel- of fietspad op of langs de nieuwe dijk. Deze zitten dan ook niet in het ontwerp. Er komt een beheerpad voor het onderhoud op de kruin, zoals het geval is over het gehele dijktraject. De Heidestraat en de Biesterveld zelf blijven, net als in de huidige situatie, toegankelijk voor voet-, fiets- en autoverkeer.

Afweging

De inbreng van stakeholders heeft bijgedragen aan een zorgvuldige afweging van varianten en de uiteindelijke ontwerpkeuze. Voor het nieuwe tracé tussen de Heidestraat en de westzijde van Parc Boulée zijn verschillende varianten onderzocht binnen het in de voorkeursbeslissing gedefinieerde zoekgebied. Die varianten luiden: 1) dijk op afstand van het dorp, 2) middendoor en 3) de noordelijke variant. Met de noordelijke variant gaat zo min mogelijk landbouwgrond verloren. Daarnaast ligt deze variant op de grootste afstand van de Niers, waardoor bij hoogwater de meeste ruimte voor de rivier behouden wordt. Op het vlak van draagvlak, de impact op woningen en de impact op ruimtelijke kwaliteit zijn de verschillen tussen de varianten zeer gering en daarmee niet onderscheidend. De flauwe bocht in het tracé van de noordelijke variant van de Heidestraat zorgt ervoor dat de meeste woningen een grote afstand hebben tussen dijk en woning. In het ontwerp is daarom gekozen voor een noordelijke ligging van de nieuwe dijk die aansluit bij de huidige overgang van de particuliere percelen en landbouwgronden.